

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejski filar praw socjalnych

(2017/C 088/12)

Sprawozdawca: Heinz-Joachim HÖFER (DE/PES), burmistrz miasta Altenkirchen

Dokument źródłowy: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Rozpoczęcie konsultacji w sprawie europejskiego filaru praw socjalnych

COM(2016) 127 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje propozycję europejskiego filaru praw socjalnych, ponieważ pomoże on w realizacji ustanowionych art. 3 TUE celów Unii Europejskiej, która „działa na rzecz trwałego rozwoju Europy, którego podstawą jest zrównoważony wzrost gospodarczy oraz stabilność cen, społeczna gospodarka rynkowa o wysokiej konkurencyjności zmierzająca do pełnego zatrudnienia i postępu społecznego [...]”, „zwalcza wykluczenie społeczne i dyskryminację oraz wspiera sprawiedliwość społeczną i ochronę socjalną, równość kobiet i mężczyzn, solidarność między pokoleniami i ochronę praw dziecka”, a także „wspiera spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną oraz solidarność między państwami członkowskimi”.
2. Oczekuje, że Komisja Europejska będzie przestrzegać zasady pomocniczości, proponując europejski filar praw socjalnych, i uszanuje szerokie kompetencje władz krajowych i szczebla niższego niż krajowy w zakresie polityki społecznej. Jednocześnie należy zadbać o to, by dziedziny objęte tym filarem były zgodne z ogólnymi zasadami programu lepszego stanowienia prawa.
3. Z zadowoleniem przyjmuje podjęcie przez Komisję Europejską decyzji o uruchomieniu otwartych konsultacji na temat filaru praw socjalnych, ponieważ po latach kryzysu, charakteryzującego się wysoką stopą bezrobocia i polityką oszczędnościową, bardzo potrzebna stała się debata polityczna dotycząca nowej inicjatywy w obszarze praw socjalnych. Uważa, że filar ten może wnieść wkład w koordynację polityk społecznych i praw socjalnych w państwach członkowskich i wspierać większą spójność.
4. Z zadowoleniem przyjmuje dążenie Komisji do omówienia zakresu i przedmiotu przyszłego filaru społecznego i podkreśla wartość dodaną angażowania władz lokalnych i regionalnych w taką debatę, zwłaszcza przez umocnienie i uwydatnienie znaczenia wymiaru terytorialnego w kwestiach społeczno-gospodarczych poruszonych na szczeblu globalnym w polityce UE i podejścia ukierunkowanego na konkretny obszar przy opracowywaniu polityki społeczno-ekonomicznej.
5. Ponawia apel o lepszą koordynację polityk gospodarczych i społecznych między poziomem europejskim i krajowym w ramach semestru europejskiego i apeluje o ściślejsze włączenie samorządów lokalnych i regionalnych w tę koordynację ⁽¹⁾.
6. Podkreśla, że ten filar społeczny musi zostać opracowany w oparciu o możliwą do wykazania wartość dodaną na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym oraz że powinien posiadać charakter horyzontalny, tak aby lepiej uwzględnić społeczny wymiar zarządzania gospodarczego w ramach unii gospodarczej i walutowej (UGW), co ma zasadnicze znaczenie dla funkcjonowania i efektywności UGW oraz legitymacji procesu europejskiej integracji.
7. Podkreśla, że jeżeli przełożyć tę inicjatywę na mocne zabezpieczenia socjalne, włączając w to dostęp do opieki zdrowotnej, edukacji, usług socjalnych, w tym usług świadczonych w interesie ogólnym, i zabezpieczenia społecznego, to można ją traktować jako koordynujące narzędzie wspierania państw członkowskich w eliminowaniu nierówności społecznych, zwalczaniu zjawiska dumpingu socjalnego, zapewnianiu szybszej pozytywnej konwergencji standardów społecznych w strefie euro oraz skonsolidowaniu unijnych celów trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁽¹⁾ Opinia KR-u „Społeczny wymiar unii gospodarczo-walutowej” (CDR 2013/6863).

8. Przypomina swój apel, że dla poprawy wymiaru społecznego UGW konieczne jest zajęcie się dysproporcjami regionalnymi poprzez zaktualizowanie obecnych przepisów; gdzie to konieczne, lub rozważenie nowych środków wsparcia w celu zwiększenia konwergencji; w związku z tym proponuje, aby do tablicy wyników UGW zawierającej wskaźniki społeczne dodać wskaźniki zróżnicowania regionalnego ⁽²⁾.
9. Oczekuje, że wniosek Komisji Europejskiej dotyczący europejskiego filaru praw socjalnych pomoże jeszcze bardziej umocnić prawa socjalne – tak indywidualne, jak i zbiorowe – wymienione w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej ⁽³⁾.
10. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w konsultacjach prowadzonych przez Komisję Europejską omawiane są istotne wyzwania polityki równouprawnienia płci, jak np. niski współczynnik aktywności zawodowej kobiet i segregacja rynku pracy ze względu na płeć (zasada 5), zróżnicowanie wynagrodzeń i emerytur ze względu na płeć (zasady 5, 13), brak równowagi między życiem zawodowym a prywatnym (zasady 5, 18) bądź dodatkowe obciążenie kobiet długoterminową opieką nad bliskimi (zasada 17). Komisja Europejska powinna poza tym wyjaśnić, czy zaproponowane działania są wystarczające do wyeliminowania dyskryminacji kobiet, czy też wymagane jest dalej idące uwzględnianie aspektu płci.
11. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że państwa członkowskie spoza strefy euro zostały również zaproszone do udziału w tej inicjatywie, mimo że wniosek Komisji odnosi się jedynie do państw członkowskich strefy euro.
12. Podkreśla, że ściślejsza koordynacja polityki gospodarczej i budżetowej w strefie euro musi iść w parze z pełnym uwzględnieniem wymiaru społecznego UGW.
13. Apeluje, aby położyć większy nacisk na finansowanie polityki społecznej, stanowiące szczególne wyzwanie dla władz lokalnych i regionalnych. Wynika to nie tylko z dużego zróżnicowania wydatków na systemy bezpieczeństwa socjalnego w Europie, ale też ze spadku ogólnych inwestycji na poziomie niższym niż krajowy ⁽⁴⁾.
14. Podkreśla znaczenie silnej europejskiej agendy społecznej, w której konkurencyjność i sprawiedliwość społeczna wzajemnie się dopełniają i w której kluczowym komponentem są godziwe płace – ustalone przez każde państwo członkowskie, na mocy prawa albo w drodze układów zbiorowych, w każdym wypadku z pełnym poszanowaniem tradycji i praktyki danego państwa, przy czym jest to dziedzina, w której UE ma tylko uprawnienia koordynujące. Agenda ta musi w pełni przestrzegać zasady niedyskryminacji, zgodnie z art. 21 Karty praw podstawowych.
15. Podkreśla, że z uwagi na wzrost w ostatnich latach bezrobocia młodzieży i liczby osób ubogich lub zagrożonych ubóstwem filar społeczny powinien również brać pod uwagę pilną potrzebę zmniejszenia ubóstwa, sprzyjania włączeniu społecznemu i przeciwdziałania bezrobociu młodzieży.
16. Podkreśla konieczność ściślejszej współpracy między różnymi poziomami sprawowania rządów, sektorami i zainteresowanymi podmiotami, w tym uwydatnienia roli partnerów społecznych i wprowadzenia skutecznego mechanizmu dialogu obywatelskiego, co umocniłoby legitymację demokratyczną Unii.
17. Zwraca uwagę, że niektóre władze samorządowe wykorzystują politykę zamówień publicznych do zachęcania przedsiębiorców, by płacili pracownikom uczciwe wynagrodzenia, oraz do wymagania od przedsiębiorstw takich praktyk. Może to stanowić dodatkowy czynnik nakłaniający organizacje do przyjmowania uczciwych praktyk w dziedzinie zatrudnienia. W tym kontekście przypomina, że przepisy UE umożliwiają wykluczenie z udziału w procedurze zamówień publicznych oferenta, który odmawia zobowiązania się do zapłaty ustalonego prawem minimalnego wynagrodzenia zainteresowanemu personelowi ⁽⁵⁾.
18. Wyraża ubolewanie, że Komisja w swoim wniosku nie położyła większego nacisku na reagowanie na te wyzwania związane ze zmianami w środowisku pracy, w tym na coraz większą cyfryzację. Należy im stawić czoła poprzez zwrócenie szczególnej uwagi na rozwijanie umiejętności cyfrowych wśród pracowników. W istocie pojawiające się niestandardowe formy pracy prowadzą do nowych zagrożeń związanych z szarymi strefami w kontekście praw pracowniczych i dostępu do opieki społecznej. Wzywa w związku z tym Komisję do właściwego zdefiniowania pojęcia elastyczności warunków pracy, aby zapewnić równowagę między elastycznością i bezpieczeństwem.

⁽²⁾ Rezolucja w sprawie programu prac Komisji Europejskiej na 2016 r. (CDR 2015/5929).

⁽³⁾ Tytuł IV – SOLIDARNOŚĆ.

⁽⁴⁾ <https://www.oecd.org/els/soc/OECD2014-Social-Expenditure-Update-Nov2014-8pages.pdf>.

⁽⁵⁾ Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-115/14 (z 17 listopada 2015 r.), gdzie uznano za zgodne z przepisami UE przepisy jednostki regionalnej państwa członkowskiego nakazujące oferentom i ich podwykonawcom zobowiązanie się do zapłaty minimalnego wynagrodzenia personelowi świadczącemu usługi będące przedmiotem zamówienia publicznego.

19. Przypomina, że w kontekście zachodzącej szybko cyfryzacji gospodarki i społeczeństwa ważne jest wyposażenie obywateli, zwłaszcza osób starszych, w umiejętności cyfrowe niezbędne do osiągnięcia bardziej integracyjnego modelu społecznego.
20. Podkreśla, że w związku ze zmianami realiów w środowisku pracy nabywanie umiejętności poprzez kształcenia i szkolenie oraz dostęp do uczenia się przez całe życie mają większe znaczenie niż kiedykolwiek. Podkreśla też, jak ważne jest dopasowanie umiejętności do potrzeb rynku pracy.
21. Jest przekonany, że legitymacja demokratyczna UGW może zostać wzmocniona, jeśli obywatele europejscy będą przekonani o uwzględnieniu w jej ramach zasad postępu społecznego i równości szans, tak aby zatrudnienie i standardy socjalne nie były postrzegane jako uboczne elementy procesu dostosowania makroekonomicznego.
22. Nalega, aby europejski filar praw socjalnych zapewniał władzom lokalnym i regionalnym wsparcie w ich wysiłkach zmierzających do wdrożenia odpowiednich polityk w zakresie zatrudnienia i polityki społecznej. Chodzi tu także o wsparcie i budowanie zdolności w zakresie opracowania polityki równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, zgodnie z niedawnym wnioskiem Komisji Europejskiej. Takie podejście wymaga przeanalizowania wyzwań lokalnych i regionalnych w tych dziedzinach i ułatwienia wymiany najlepszych praktyk na poziomach lokalnym i regionalnym.
23. Zauważa ogromne problemy społeczne, z jakimi zmagają się Europa, w tym uderzające różnice gospodarcze i demograficzne między europejskimi regionami. Wiele młodych osób staje przed licznymi problemami, takimi jak niedostosowanie systemu edukacji do wymogów rynku, trudności w znalezieniu zatrudnienia, przeszkody w mobilności, zwłaszcza dla młodych ludzi mieszkających w małych gminach na obszarach oddalonych, najbardziej oddalonych, wyspiarskich lub wiejskich, wymuszona mobilność czy izolacja społeczna. Nie ma zatem uniwersalnego rozwiązania politycznego i każda polityka interwencyjna – publiczna czy prywatna – musi uwzględniać uwarunkowania lokalne i regionalne, jak ma to miejsce w przypadku regionów stojących przed wyzwaniami demograficznymi lub zjawiskiem drenażu mózgow, oraz zapewniać młodym ludziom minimalne szanse społeczne, gospodarcze i edukacyjne. Jednocześnie, w związku z utrzymującą się wysoką stopą bezrobocia osób młodych Komitet podkreśla, że istotne jest umożliwienie skorzystania z tej inicjatywy młodym ludziom do 30. (zamiast do 25.) roku życia ⁽⁶⁾.
24. Nalega, aby europejski filar praw socjalnych traktował priorytetowo konieczność zapewnienia powszechnego dostępu do wysokiej jakości systemów opieki społecznej i usług publicznych, a jednocześnie by uwzględniano kompetencje państw członkowskich w tej dziedzinie.
25. Podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych w eksplorowaniu rozwiązań elastycznego systemu pracy i w tworzeniu sprawiedliwych warunków pracy w miejscu pracy, w konsultacji z pracownikami i związkami zawodowymi oraz w oparciu o zasady równości i szacunku.
26. Proponuje, aby Komisja rozważyła możliwość wprowadzenia środków zachęcających dla tych krajów UGW, które wdrażają reformy na rzecz realizacji społecznych celów strategii „Europa 2020” oraz zwalczania dysproporcji społecznych.
27. Apeluje do Komisji o wspieranie państw członkowskich w ich dążeniu do unowocześnienia systemów zabezpieczenia społecznego w ramach europejskiego semestru. Ponadto oczekuje od Komisji przedstawienia wniosku dotyczącego mechanizmu zdolności fiskalnej strefy euro, otwartego dla wszystkich państw członkowskich, który umożliwiałby także koordynację polityki antycyklicznej na szczeblu europejskim.
28. Przypomina, że długotrwałe bezrobocie może prowadzić do błędnego koła i coraz mniejszych szans na zatrudnienie, do zaniku umiejętności i słabszej zdolności do zarobkowania, zwiększając tym samym dożywotnie zagrożenie ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym.
29. Zaznacza, że starzenie się europejskiego społeczeństwa doprowadzi w wielu państwach członkowskich do luk na rynkach pracy. Mobilność pracowników jest jednym z możliwych sposobów rozwiązania tego problemu. Podziela opinię Komisji, że w Europie cały czas jest zbyt mało pracowników migrujących, by można było mówić o rzeczywistym europejskim rynku pracy; zasadnicze znaczenie ma zatem szybkie, proste i wiarygodne uznawanie kwalifikacji zawodowych pracowników migrujących w UE ⁽⁷⁾.

⁽⁶⁾ CDR 2013/789.

⁽⁷⁾ Unowocześnienie dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE) (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 132).

30. Podkreśla, że obywatele w starszym wieku należą do grupy społecznej szczególnie zagrożonej ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W większości państw członkowskich są to przede wszystkim osobom mieszkające na peryferyjnych obszarach wiejskich lub w nieatrakcyjnych dzielnicach miast. Ponadto osoby starsze często żyją w społecznościach zagrożonych wyludnieniem lub wręcz wymarciem.

31. Jak stwierdzono w opinii Komitetu Regionów w sprawie reakcji UE na wyzwania demograficzne, konieczne jest świadczenie bardziej skutecznych i wydajnych usług publicznych oraz określenie nowych sposobów poprawy jakości życia i osiągnięcia dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego wszystkich obywateli. Należy wykorzystać możliwości stwarzane przez zmiany demograficzne, co obejmuje również możliwość zatrudnienia w zawodach związanych ze świadczeniem usług na rzecz osób w podeszłym wieku, czyli w obrębie tzw. „srebrnej gospodarki” (usługi fizyczne, cyfrowe, w zakresie zdrowego stylu życia itd.). Posiadanie dostępu do tego rodzaju usług wynika z praw podstawowych osób starszych.

32. Zaznacza, że Europejczycy żyją dłużej, w związku z czym koszty opieki zdrowotnej i społecznej w 2050 r. znacznie wzrosną, do około 9 % PKB UE. W tym kontekście potężnym sprzymierzeńcem w utrzymaniu racjonalnej pod względem kosztów i wysokiej jakości opieki zdrowotnej oraz społecznej mogą się okazać technologie informacyjno-komunikacyjne, które umożliwiają osobom w każdym wieku lepsze zarządzanie ich zdrowiem i jakością życia w dowolnym miejscu.

33. Przypomina, że inwestycje w technologie informacyjno-komunikacyjne dostarczają regionom i miastom kluczowego narzędzia w radzeniu sobie z wyzwaniem, jakim jest starzenie się społeczeństwa. Takie inwestycje mogą poprawić jakość życia, wspomagać włączenie społeczne, umożliwiać uzyskanie informacji o rozwoju sytuacji na poziomie europejskim lub krajowym oraz wniesienie wkładu w postaci nagromadzonego doświadczenia i nabytych umiejętności w rozwój społeczeństwa, a także stymulować konkurencyjność i wzrost na szczeblu lokalnym i regionalnym poprzez nowe produkty i usługi.

Szczególne zalecenia dotyczące zmiany załącznika

34. Zasada 2 lit. a) (Rozdział I), po słowach: „Należy zagwarantować równe traktowanie [...] Należy zapobiegać niewłaściwemu stosowaniu niepewnych i niestałych form zatrudnienia” dodać „również poprzez wzmocnienie przestrzegania przez przedsiębiorstwa norm dotyczących umów o pracę jako warunku dostępu do finansowania wspólnotowego, by uniknąć ryzyka dumpingu socjalnego”.

35. Zasada 2 lit. b) (Rozdział I) powinna brzmieć: „Elastyczne warunki zatrudnienia mogą ułatwić wejście na rynek pracy i umożliwić pracodawcom szybkie reagowanie na zmiany popytu – należy jednak w miarę możliwości zagwarantować przechodzenie na umowy na czas nieokreślony”.

36. Pierwsze zdanie zasady 7 lit. c) (Rozdział II) powinno brzmieć: „Zwolnienie pracownika, który pomyślnie ukończył okres próbny, musi być uzasadnione i poprzedzone odpowiednim okresem wypowiedzenia określonym na poziomie krajowym. Powinno wiązać się z tym odpowiednią rekompensatą w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia oraz dostępem do szybkiego i skutecznego bezstronnego mechanizmu rozstrzygnięcia sporów”.

37. Pierwsze zdanie zasady 8 lit. a) (Rozdział II) powinno brzmieć: „Praca powinna być sprawiedliwie wynagradzana oraz powinna umożliwiać życie na godnym poziomie. Płace, a w stosownych przypadkach płace minimalne, należy ustalać w oparciu o przejrzysty i przewidywalny mechanizm przez poszczególne państwa członkowskie na mocy prawa lub w drodze układów zbiorowych, a w każdym razie w pełnym poszanowaniu ich tradycji i praktyk. Ustalanie płac zapewni dostęp do zatrudnienia i motywację do poszukiwania pracy. Zmiany wynagrodzenia powinny być uzależnione od zmian wydajności”.

38. Zasada 11 lit. a) (Rozdział III) powinna brzmieć: „Zabezpieczenia i usługi świadczone w ramach opieki społecznej muszą być jak najsilniej zintegrowane, przynajmniej na sąsiadujących obszarach, i tam gdzie władze lokalne odgrywają większą rolę, w celu wzmocnienia spójności i skuteczności stosowanych środków oraz wspierania integracji w społeczeństwie i na rynku pracy”.

39. Pierwsze zdanie zasady 12 lit. a) (Rozdział III) powinno brzmieć: „Wszyscy powinni mieć szybki dostęp do profilaktycznej i leczniczej opieki zdrowotnej na wysokim poziomie i opieki nad osobami starszymi i/lub niesamodzielnymi. Konieczność korzystania z opieki zdrowotnej lub opieki nad osobami starszymi nie powinna być przyczyną ubóstwa lub problemów finansowych”.

40. Pierwsze zdanie zasady 12 lit. c) (Rozdział III) powinno brzmieć: „W przypadku choroby wszyscy pracownicy, niezależnie od rodzaju umowy, powinni mieć możliwość skorzystania ze zwolnienia chorobowego odpowiednio płatnego i uzależnionego od dotychczas uzyskanych przez nich uprawnień w ramach krajowego systemu ubezpieczeń społecznych. Należy promować udział osób samozatrudnionych w systemach ubezpieczeń”. Nie można ustalać kwestii zwolnienia chorobowego w przypadku choroby bez uwzględnienia innych zasad ochrony socjalnej obowiązujących w państwie członkowskim. W przeciwnym razie oznaczałoby to prawa do ubezpieczenia społecznego bez wymogu uregulowania składek, co jest sprzeczne z zasadą pomocniczości.

41. Zasada 13 lit. a) (Rozdział III) powinna brzmieć: „[...] np. poprzez należyte uwzględnienie okresów opieki nad dziećmi i innymi członkami rodziny, przy czym pracownik nadal jest uprawniony do dalej wypłacanego wynagrodzenia lub świadczenia wypłacanego w miejsce utraconego dochodu w zależności od dotychczas uzyskanych uprawnień w ramach systemu ubezpieczeń społecznych. Należy promować udział osób samozatrudnionych w systemach emerytalnych, uwzględniając specyfikę poszczególnych krajów.”.

42. Zasada 15 lit. a) (Rozdział III) powinna brzmieć: „Osobom pozbawionym wystarczających środków do godnego życia należy zapewnić odpowiednie minimalne świadczenia, uwzględniając specyfikę poszczególnych krajów. W przypadku zdolnych do pracy osób w wieku produkcyjnym ta państwowa gwarancja minimum egzystencji jest związana z obowiązkiem współpracy, np. uczestnictwa w aktywnych działaniach wspierających, mających na celu integrację bądź reintegrację osób z rynkiem pracy. Pobieranie tego rodzaju świadczeń nie powinno uniemożliwiać zatrudnienia”.

43. Zasada 18 lit. b) (Rozdział III) powinna brzmieć: „Aby zapobiegać ubóstwu wśród dzieci, na jak najwcześniejszym etapie należy podejmować odpowiednie kroki oraz prowadzić działania zapobiegawcze, w tym specjalne działania mające na celu zwiększenie zakresu korzystania z opieki przez dzieci ze środowisk defaworyzowanych. W tym celu konieczne jest wprowadzenie systemów ochrony kładących szczególny nacisk na ochronę dzieci i rodzin z dziećmi na utrzymaniu”.

44. Zasada 19 lit. a) (Rozdział III) powinna brzmieć: „Osobom potrzebującym lub będącym w niekorzystnej sytuacji społecznej, w tym bezdomnym, jak również osobom zamieszkującym niebezpieczne dla zdrowia, nieodpowiednie i przeludnione lokale mieszkalne należy w pierwszej kolejności zapewnić dostęp do mieszkań socjalnych lub pomocy mieszkaniowej. Należy zlikwidować mieszkalnictwo socjalne niespełniające norm. Osoby w szczególnie trudnej sytuacji, którym nie zapewniono lokalu zastępczego, należy chronić przed eksmisją”. (1) Jak stwierdzono w poprzednich opiniach, KR proponuje rozszerzenie definicji mieszkalnictwa socjalnego w celu odzwierciedlenia marginesu swobody państw członkowskich przy planowaniu, udostępnianiu, finansowaniu i organizowaniu mieszkalnictwa socjalnego oraz zagwarantowania swobody podejmowania demokratycznych decyzji, a także potraktowania jako priorytetu prawa do odpowiedniego zakwaterowania po przystępnej cenie z uwagi na niewydolność obecnych rynków mieszkaniowych, które nie mogą zaspokoić potrzeb mieszkaniowych. (2) Jeśli chodzi o eksmisje, nie można jako takich ich zakazać, ponieważ byłoby to sprzeczne z prawem własności i zasadą pomocniczości. Ochrona przed eksmisjami powinna zatem zostać ograniczona do osób w niekorzystnej sytuacji, ale należy ją uzupełnić o wymaganie zapewnienia lokalu zastępczego. (3) Podobnie jak w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, jeśli chodzi o ułatwianie nabywania na własność nieruchomości mieszkalnych, nie powinno istnieć żadne zobowiązanie prawne do udzielania pomocy gospodarstwom domowym o niskich lub średnich dochodach, zwłaszcza że zasadność takiej pomocy pod względem gospodarczym i społecznym zależy od globalnych, krajowych, regionalnych i lokalnych współzależności, jak również politycznych priorytetów, o których zgodnie z zasadą pomocniczości należy decydować na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym.

45. Zasada 20 lit. a) (rozdział III) powinna brzmieć: „Należy zapewnić powszechny i przystępny cenowo dostęp do niezbędnych usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, w tym komunikacji elektronicznej, transportu, energii oraz usług finansowych. Dostęp do tych usług będzie wspierany za pomocą odpowiednich środków”. W przeciwieństwie do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (zob. również art. 36 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej) pojęcie „niezbędnych usług” nie występuje w europejskim prawie pierwotnym ani wtórnym. Należy powszechnie – a nie tylko dla osób potrzebujących wsparcia – poprawić dostęp do takich usług.

Bruksela, dnia 11 października 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów
Markku MARKKULA